

Onderwerp Bestuursovereenkomsten COA aangaande (tijdelijke) asielzoekerscentra

Steller/telnr. **5.1.2e** / 59 11 Bijlagen 5 Directeur Schütte

Fatale datum 28-2-202

Registratienummer 74969-2023

Portefeuillehouder Molema Overlegd met --

Voorstel voor agendering ☐ Discussiedeel ☒ Conformdeel

Classificatie ☒ Openbaar ☐ Intern ☐ Vertrouwelijk ☐ Geheim

Publiciteit ☐ Persbericht ☐ Persconferentie:

☒ Geen publiciteit, want

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: ☐ Maand ☐ Jaar

Raad LTA nee: ☒ Niet op LTA

Voorgesteld collegebesluit

Het college en de burgemeester, ieder voor zover het zijn bevoegdheid betreft, besluiten: :

1. de bestuursovereenkomst met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) betreffende Damsterdiep 267 vast te stellen;
2. de bestuursovereenkomst met het COA betreffende Sontweg 8a niet vast te stellen;
3. de reeds bestaande bestuursovereenkomst met het COA betreffende Gideonweg 6 te verlengen met de duur van één jaar;
4. de bestuursovereenkomst met het COA betreffende Europaweg 8 vast te stellen;
5. mevrouw M. Molema, wethouder van Asielzaken, te machtigen de bestuursovereenkomsten met COA te ondertekenen namens de gemeente Groningen;
6. de brief aan de raad over de opvang van Nieuwkomers vast te stellen.

Samenvatting

Middels de bestuursovereenkomsten stemt de gemeente Groningen in met het gebruik door COA van Damsterdiep 267 als tijdelijke noodopvanglocatie voor maximaal 140 vreemdelingen en Europaweg 8 als tijdelijke noodopvanglocatie voor maximaal 350 vreemdelingen. Het vergeven van deze toestemming past binnen de door de gemeente Groningen gestelde doelen in het kader van de huidige asielcrisis. Hetzelfde geldt voor de verlenging van de reeds bestaande overeenkomst betreffende Gideonweg 6.

Informeel is reeds besloten om het COA geen toestemming te geven voor het gebruik van Sontweg 8a als tijdelijke opvanglocatie voor 12 alleenstaande minderjarige vreemdelingen.

Vervolg voorgesteld collegebesluit

Aanleiding en doel

COA en de gemeente Groningen spannen zich samen in voor het realiseren van afdoende opvangplekken gedurende de huidige asielcrisis, en geven op deze wijze antwoord op een urgent maatschappelijk vraagstuk. Doel is tevens om te voldoen aan de gestelde opgave zoals vastgelegd in de bestuursovereenkomst tussen de Groninger gemeenten en het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) inzake opvang asielzoekers en Oekraïense ontheemden.

Kader

Het kader wordt gevormd door het Programma Nieuwkomers, de hierboven genoemde bestuursovereenkomst met JenV, en de dreigende problemen in onze Veiligheidsregio (Ter Apel). In een breder verband houdt dit alles verband met de huidige, nationale asielcrisis.

Zie ook het gelijktijdige collegevoorstel 83234-2023 'Uitbreiding AZC Sint Petersburgweg' van steller **5.1.2e**.

Mogelijke oplossingen

De gemeente Groningen en COA pogen snel en effectief samen te werken bij het vinden van geschikte opvanglocaties.

Voor de genoemde locaties zijn momenteel geen concrete alternatieven. Dit maakt het terugtrekken van Sontweg 8a problematisch. De gemeente is namelijk middels de bestuursovereenkomst tussen de Groninger gemeenten en JenV de verplichting aangegaan om opvang te faciliteren voor 20 minderjarige vreemdelingen. De zoektocht naar een geschikt alternatief voor Sontweg 8a is om deze reden al aangevangen. Het is echter allerm minst zeker dat er op de korte termijn een realistisch alternatief beschikbaar is.

Een andere oplossing zou kunnen zijn om Sontweg 8a enige tijd beschikbaar te houden, om later alsnog te benutten voor de opvang van minderjarige vreemdelingen. Dit zou betekenen dat er in de tussentijd leegstandbeheer plaats zou vinden (bijvoorbeeld doormiddel van anti-kraakbewoning). Aan deze optie zijn vanzelfsprekend kosten verbonden, hetgeen zou moeten worden afgestemd met Stadsontwikkeling.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het draagvlak in de gemeente Groningen voor het realiseren van opvanglocaties is behoorlijk groot. Dit laat onverlet dat het cruciaal is dat er zorgvuldig wordt gecommuniceerd met omwonenden en nabijgelegen ondernemingen. COA en de gemeente Groningen trekken in deze samen op en stemmen de communicatie op elkaar af. Omwonenden worden geïnformeerd per brief en indien nodig wordt er een inloopbijeenkomst georganiseerd. Ook onderhoudt de gemeente direct contact met ondernemersverenigingen.

Damsterdiep 267 is al geruime tijd in gebruik als noodopvang. Zoals voorgenomen heeft COA onlangs de regie over de locatie overgenomen van de gemeente. Dit maakt het noodzakelijk een bestuursovereenkomst tussen beide partijen te tekenen.

Wat betreft Sontweg 8a is onlangs (informeel) de afweging gemaakt om het COA geen toestemming te geven voor het exploiteren van een opvanglocatie voor minderjarige vreemdelingen. In dit relatief dunbevolkte gebied is namelijk sprake van een grote concentratie zogenaamde kwetsbare groepen. Het Betonbos, het Twaalfde Huis, de Landelijke Vreemdelingenvoorziening (LVV), een opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen, de winternoodopvang en de reeds bestaande noodopvang aan het Damsterdiep bevinden zich allen binnen een straal van enkele honderden meters. In dit gebied bestaat een verhoogd risico dat de omwonenden zich tegen de komst van nog een COA-locatie zullen verzetten. Ook heeft in dit gebied onlangs een tragisch incident voorgedaan welke een zeer negatieve impact heeft op het draagvlak onder bewoners. De combinatie van bovenstaande feiten hebben er voor gezorgd dat de betrokken gebiedsmanager Veiligheid adviseert Sontweg 8a vooralsnog niet te gebruiken als opvanglocatie. Eventueel zou dit op een later tijdstip – als de gemoederen zijn bedaard en enkele opvangcentra zijn gesloten – kunnen worden heroverwogen.

De voorgenomen plannen rond Europaweg 8 zijn helaas via de pers bekend gemaakt voordat de buurt door de gemeente volledig is geïnformeerd. Dit heeft een negatieve invloed op het draagvlak in de omgeving. Bewoners voelen zich door de overheid niet gekend. Zodra (en mits) het besluit is genomen om de overeenkomst met COA te ondertekenen volgt zo snel als mogelijk een bewonersbrief. Zie ook de paragraaf *Vervolg*.

Financiële consequenties

Damsterdiep 267 is niet in het bezit van gemeente Groningen. Europaweg 8 maakt wel onderdeel uit van het gemeentelijke vastgoed. Het COA betaalt voor het gebruik van deze locatie een marktconforme en kostendeekkende huur. Wat betreft Gideonweg 6 ontvangt de gemeente Groningen havengeld. Voor alle drie opvanglocaties geldt dat het COA verantwoordelijk is voor de exploitatie.

De getekende bestuursovereenkomsten zijn een vereiste om aanspraak te kunnen maken op vergoedingen uit het Faciliteitenbesluit.

De consequentie van het niet doorgaan van Sontweg 8a ondanks dat de plannen in een vergevorderd stadium verkeerden is dat de gemeente verhuurinkomsten mist, en dat het pand mogelijk tijdelijk leeg zal staan (inclusief risico op vandalisme/kraken etc.). Bij de zoektocht naar een alternatieve locatie zal de gemeente Groningen opnieuw kosten maken, met name door het inzetten van personeel. Het (eventueel) langer beschikbaar houden van Sontweg 8a zou ook gepaard gaan met kosten.

Overige consequenties

Het gebied tussen het Damsterdiep en de Sontweg wordt de komende jaren ontwikkeld tot een nieuw woon-werkgebied genaamd Stadshavens. Vanuit het project worden risico's gesignaleerd indien de COA-locaties langer dan verwacht in gebruik blijven. In dat geval zou niet kunnen worden aangevangen met het aanleggen van de benodigde infrastructuur, waardoor de planning (naar hedendaagse inzichten) in het geding kan komen. Dit zou logischerwijs nadelige (financiële) consequenties hebben. Verder wordt vanuit het project Stadshaven gevreesd dat de grote concentratie kwetsbare groepen mogelijksterwijs ten koste kan gaan van het draagvlak vanuit de omgeving voor de gebiedsontwikkeling.

Ambtelijk advies (weging mogelijkheden, draagvlak en consequenties)

Gelet op de urgentie van het maatschappelijke vraagstuk wordt geadviseerd om de bestuursovereenkomsten met het COA betreffende Damsterdiep 267 en Europaweg 8 vast te stellen, en de reeds bestaande overeenkomst betreffende Gideonweg 6 te verlengen. De noodzaak om samen te werken met COA gedurende de huidige asielcrisis staat immers buiten kijf.

Bij dit positieve advies dient in acht genomen te worden dat communicatie met omwonenden uiterst zorgvuldig wordt uitgevoerd, en dat de potentieel strijdige belangen met het project Stadshavens niet uit het oog worden verloren. In samenhang met de planning van dit ontwikkelgebied dienen huurcontracten met het COA tijdig te worden opgezegd.

Vanuit het perspectief van Openbaren Orde en Veiligheid is onlangs beargumenteerd dat Sontweg 8a vooralsnog beter niet gebruikt kan worden als opvanglocatie (zie draagvlak en participatie). De argumenten voor een negatief besluit zijn door uw college steekhoudend geacht. De keerzijde van een negatief besluit is echter dat dit de relatie met het COA kan schaden, en dat de gemeente inkomsten mist en risico loopt door leegstand. Zowel door het COA, als door Stadsontwikkeling en het Programma Nieuwkomers is maanden intensief gewerkt aan het tot stand brengen van deze opvanglocatie. Er was inmiddels zelfs al sprake van een getekende huurovereenkomst. Een negatief besluit heeft als consequentie dat Stadsontwikkeling zo snel mogelijk een andere bestemming voor het pand zal zoeken, en dat het Programma Nieuwkomers samen met het COA opzoek zal gaan naar een alternatieve locatie voor de opvang van minderjarige vreemdelingen. De gemeente Groningen heeft zich middels de bestuursovereenkomst tussen de Groninger gemeenten en JenV namelijk garant gesteld voor de opvang van minderjarige vreemdelingen.

Een mogelijk alternatief zou zijn om Sontweg 8a vooralsnog beschikbaar te houden. Aan deze optie zijn vanzelfsprekend kosten verbonden.

Publiciteit

Direct nadat het college heeft besloten met het voorstel in te stemmen om de bestuursovereenkomst betreffende Europaweg 8 vast te stellen, zal er een brief naar de omwonenden en omliggende bedrijven worden gestuurd. Daarnaast zal na verzending van de brief aan de raad ook een persbericht gepubliceerd worden.

De Damsterbuurt – daar waar de draagvlakproblematiek speelt – ligt niet in het verspreidingsgebied van de bewonersbrief. In deze buurt ontvangt men de brief derhalve niet.

Vervolg

Voor de locatie Europaweg geldt dat we omwonenden en ondernemers direct na het collegebesluit per brief informeren over de start van de bouwwerkzaamheden. Hierover zijn dan inmiddels door de gebiedsmanager en projectleider ook al contacten geweest met de ondernemersvereniging.

Nadat de verbouwfase is afgerond, maar voordat de bewoners worden geplaatst, nodigt het COA de omwonenden en ondernemers uit voor een rondleiding door het verbouwde pand Europaweg 8. Naar verwachting wordt dit georganiseerd in juni 2023. Bij deze bijeenkomst zijn vertegenwoordigers van het COA en de gemeente aanwezig en

kunnen omwonenden en ondernemers ook vragen stellen over het beheer en de contactpersonen voor de locatie Europaweg.

Nadat de bewoners zijn geplaatst volgt er een open dag. Omwonenden en ondernemers kunnen dan kennismaken met de bewoners en krijgen een indruk van het dagelijkse leven in de opvanglocatie Europaweg. Ondernemers en omwonenden krijgen tot slot ook de contactgegevens van de locatiemanager Europaweg zodat ze bij vragen of klachten een direct en permanent aanspreekpunt hebben.

De hierboven geschetste communicatie-inzet geeft een overzicht van de vaste contactmomenten met omwonenden en ondernemers. Uiteraard houden we de ontwikkelingen scherp in de gaten. Mocht er gedurende de voorbereidingsperiode van beide locaties onduidelijkheid of onrust ontstaan bij bewoners of ondernemers dan zal dat uiteraard aanleiding zijn om extra communicatie-inzet te plegen.

Lange Termijn Agenda

-